Noc pochopeného zjevení (teofanie)

Víc než jenom zázračný rybolov

Text: Lukáš 5,1-10 ⁞ Izajáš 6,1-8 ⁞ Žalm 38 ⁞ 2K 9,6-11

Introitus – Žalm 138 celý

1 Davidův. Celým svým srdcem ti vzdávám chválu, přímo před bohy ti zpívám žalmy, 2 klaním se ti před tvým svatým chrámem, tvému jménu vzdávám chválu za tvé milosrdenství a za tvou věrnost; svou řeč jsi vyvýšil nad každé své jméno. 3 Odpověděl jsi mi v den, kdy jsem tě volal, dodal jsi mé duši sílu. 4 Hospodine, všichni králové země ti vzdají chválu, až uslyší, co jsi vyřkl. 5 Budou zpívat o Hospodinových cestách, neboť sláva Hospodinova je velká. 6 Hospodin je vyvýšený, ale hledí na poníženého, zdálky pozná domýšlivce. 7 I když jsem v soužení, ty mi zachováš život, vztáhneš ruku proti hněvu mých nepřátel a tvá pravice mě spasí. 8 Hospodin za mě dokončí zápas. Hospodine, tvoje milosrdenství je věčné, neopouštěj dílo vlastních rukou!

První čtení: Izajáš 6,1-8

1 Toho roku, kdy zemřel král Uzijáš, spatřil jsem Panovníka. Seděl na vysokém a vznosném trůnu a lem jeho roucha naplňoval chrám. 2 Nad ním stáli serafové: každý z nich měl po šesti křídlech, dvěma si zastíral tvář, dvěma si zakrýval nohy a dvěma se nadnášel. 3 Volali jeden k druhému: „Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.“ 4Od hlasu volajícího se pohnuly podvaly prahů a dům se naplnil dýmem. 5I řekl jsem: „Běda mi, jsem ztracen. Jsem člověk nečistých rtů a mezi lidem nečistých rtů bydlím, a spatřil jsem na vlastní oči Krále, Hospodina zástupů.“ 6Tu ke mně přiletěl jeden ze serafů. V ruce měl žhavý uhlík, který vzal kleštěmi z oltáře, 7 dotkl se mých úst a řekl: „Hle, toto se dotklo tvých rtů, tvá vina je odňata a tvůj hřích je usmířen.“ 8 V tom jsem uslyšel hlas Panovníka: „Koho pošlu a kdo nám půjde?“ I řekl jsem: „Hle, zde jsem, pošli mne!“

2. Čtení: 2. Korintským 9,6-11

6 Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také
štědře sklízet. 7 Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s
nechutí ani z donucení; vždyť ‚radostného dárce miluje Bůh'. 8 Bůh má moc zahrnout
vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě
vám přebývalo pro každé dobré dílo, 9 jak je psáno: ‚Rozdělil štědře, obdaroval nuzné,
dobrota jeho trvá navěky.' 10 Ten, který ‚dává semeno k setbě i chléb k jídlu', dá
vzrůst vaší setbě a rozmnoží ‚plody vaší spravedlnosti'. 11 Vším způsobem budete
obohacováni, abyste mohli být velkoryse štědří; tak povzbudíme mnohé, aby vzdávali
díky Bohu.

Kázání - „Teofanie (sebezjevení) Ježíše Krista a povolání Petra“ *aneb* „Víc než jen zázračný rybolov“

1. Naruby

Dům naruby – dům střechou dolů = nesmysl, a přece to jde. Ne vše, co je naruby ovšem dává smysl a je krásné – viz obraz dnešního převráceného světa.
V dnešních obrázcích je dobrá ilustrace biblického příběhu, v němž Pán Ježíš jednou dal odborníkům rybářům na první pohled nesmyslný – naivní – rozkaz.

2. Čtení evangelia – Lukáš 5,1-10

1 Jednou se na něj lidé tlačili, aby slyšeli Boží slovo, a on stál u břehu jezera Genezaretského; 2 tu uviděl, že u břehu jsou dvě lodi. Rybáři z nich vystoupili a vypírali sítě. 3 Vstoupil do jedné z lodí, která patřila Šimonovi, a požádal ho, aby odrazil kousek od břehu. Posadil se a z lodi učil zástupy.

4 Když přestal mluvit, řekl Šimonovi:
„Zajeď na hlubinu a spusťte sítě k lovu!“
5 Šimon mu odpověděl:
„Mistře, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím sítě.“

6 Když to učinili, zahrnuli veliké množství ryb, až se jim sítě trhaly. 7 Dali znamení svým společníkům na druhé lodi, aby jim přišli na pomoc. Oni přijeli a naplnili rybami obě lodi, že se až potápěly.

8 Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl:
„Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.“

9 Neboť jeho i všechny, kteří s ním byli, pojal úžas nad tím lovem ryb; 10 stejně i Jakuba a Jana, syny Zebedeovy, kteří byli Šimonovými druhy.
Ježíš řekl Šimonovi:
„Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi.“

3. Zázračný rybolov

Tesař a rybáři

Vybral jsem tento evangelijní text dnes proto, že příběh, který popisuje, spadá do kategorie nočních příběhů. Rybáři Šimon, Ondřej, Jakub a Jan (a možná i další) celou noc chytali ryby. Byli to vskutku odborníci, živili se lovem a prodejem ryb. Věděli toho docela dost o rybách a jejich chování. Věděli, že v noci jsou nejvhodnější podmínky pro lov ryb. Věděli ovšem i to, že jsou situace, kdy ani v noci nic nechytnou.

Takovou noc zažili, než přišel den, v němž poskytli loď Ježíši z Nazareta, který šel kolem a potřeboval jakousi kazatelnu. A když skončil své kázání, jemuž asi pozorně všichni naslouchali, jakoby mimochodem do ruchu odcházejícího zástupu pověděl: *„A teď zajeďte na hlubinu a spusťte sítě k lovu*.“

Myslím, že to byla slušnost vůči Mistrovi, která Petrovi pomohla zareagovat: *„Mistře, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím sítě.“* Z pohledu rybářů to byla vskutku bláznivá představa, že by po celonoční poctivé práci, něco ulovili nyní ve dne, v nemožných podmínkách. Ryby se chytají v noci, ne ve dne! Jenže, jak příběh ukazuje, tesař Ježíš věděl o rybách a

jejich pohybu nakonec více, než rybáři samotní. Výsledkem byl zázračný rybolov.

Lidská „moudrost“ a Boží „bláznovství“

To bezprostřední, co z události zázračného rybolovu vyrozumíváme, je skutečnost, že ve světě, do něhož vstoupí Bůh, mohou být věci jinak, než se má zdá běžné a rozumné. Věci z lidského pohledu rozumné, nemusejí přinášet prospěch (= noci bez úlovku) a věci Boží, které se nám zdají nerozumné, jakoby naruby, mohou přinést nečekaně veliké dobro.

Chce-li Bůh, pak oslice promluví, skála se rozestoupí, nepřítel ztratí v jasné výhodě orientaci, ve dne se dají chytit ryby, Boží zarytí nepřátelé se mohou stát největšímu misionáři (Pavel), po neúspěšné noci přijde nečekaně úspěšný den a odměna.

Petrova – odborníkova(!) – odpověď zasluhuje mou i Vaši pozornost: *„Pane, snažili jsme se. Používali jsme rozum, poznání a zkušenosti. Přesto dáme na Tvé slovo – na to, co dost možná odporuje naší zkušenosti.“* (parafráze).

4. Více než zázračný rybolov – teofanie (zjevení Ježíšova božství)

Po těchto úvodních poznámkách a bezprostřední reakci na Lukášovo vyprávění přišel čas, abych si spolu s Vámi položil otázku: *Proč evangelista Lukáš zaznamenával svým posluchačům (své církvi) tento příběh*? Šlo mu skutečně o to, jak nám dát návod na úspěšný rybolov – jakoukoli jinou práci, kterou konáme? Šlo mu o to, abychom hledali Boží paradoxní řešení, když nám něco nejde?

Příběh o povolání apoštola Petra

Lukášovo vyprávění není především o zázračném rybolovu. *Lukáš vypravuje svým posluchačům příběh povolání největšího apoštola – Petra*! Jak byl povolán ke svému poslání Petr? Jak se to stalo?

Zázračný rybolov pro Šimona/Petra nebyl především zázračným rybolovem, z něhož měl finanční prospěch. Kdyby šlo jenom o zázračný rybolov, pak Šimonova reakce (pokleknutí a vyznání hříšnosti) nedává příliš smysl. Šimon by se prostě radoval z množství ryb a děkoval. Pro Šimona byla událost něčím jiným: *zjevením božství Ježíše z Nazareta, které obsahovalo jeho povolání*. Nejdřív ho oslovuje „Mistře", pak však před ním kleká a oslovuje ho „Pane", což bylo oslovení pro Hospodina.

Poznání – pokání – povolání

Lukášova církev - a my spolu s ní - máme před očima apoštola *Šimona/Petra, který poznal*, že se k němu přiblížil v dané události sám Bůh. Ne každý to pozná a uvidí. On to poznal. Boží blízkost v něm vyvolala pocit malosti a nehodnosti: *„Pane, jsem člověk hříšný!"* Na to, že nejde předně o množství ryb, které se mají prodat, ukazuje i závěrečné slovo Pána Ježíše: *„Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi."*

Závěr božského sebezjevení Ježíše Petrovi *nekončí tím, že Pán Ježíš bude pomáhat Petrovi* v jeho živnosti, nýbrž *v povolání Petra zvěstovat lidem* Boží milost, odpuštění a nový život, *tedy být v Božích službách*. A že to při tomto Božím úkolu (Božím poslání) bude často podobné zázračném rybolovu, že to bude často dosti překvapivé, to se Petr bude ještě postupně učit. Může tak činit proto, že důvěřuje tomu, který dokázal dovézt k dobrému rybolovu i naprosto nevhodnou chvíli.

5. A co my?

Myslím-li tváří v tvář biblickému příběhu na nás, pak ***živý Kristus dodnes může vstoupit do našeho života podobně jako kdysi do Petrova***. To tehdy, když obrazně řečeno přijde do nějakého rána po marné námaze noci. Jde jen o to, abychom my lidé v záchraně, úspěchu a nečekaném obratu věcí viděli, že se k nám přiblížil Pán Bůh.

Nemyslím si ovšem, že bychom museli nějak pasivně čekat na zvláštní Boží čin, chceme-li se setkat se zjevením Boha v Pánu Ježíši Kristu. Způsob sebezjevení Ježíše jako Pána/Hospodina – tedy Boha – Šimonovi byl pouze začátek evangelia. My dnes víme, jak celý příběh pokračoval a skončil. Ne nepodobně příběhu s rybolovem v divné denní době. Jako by bylo opět vše vzhůru nohama: Ježíšovo božství se začíná zjevovat jeho smrtí na kříži a plně ukazuje po vzkříšení třetí den u prázdného hrobu. V této velikonoční události, ke které se blížíme, se ke mně i ke každému z vás přibližuje Bůh.

Poznáme to? Vzbudí to naši bázeň a pokoru? Uvědomíme si svou hříšnost - nehodnost? Přijmeme Boží „Neboj se, neboť tvé hříchy jsou ti odpuštěny"? A vezmeme vážně, že jako každý křesťan i já – my společně – sdílíme povolání přinášet lidem naději Boží lásky a odpuštění? Věříme, že na tomto poslání můžeme mít podíl právě proto, že to řekl náš Pán?

Pokusme se dopovědět na tyto otázky v našich modlitbách.

Jan Asszonyi, Brno 24. 3. 2019